

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17Co/178/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8113230412
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 11. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2014:8113230412.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Burešovej a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Zlady Zimkovej v právnej veci žalobcu PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova č. 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, právne zastúpeného Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Kubániho č. 16, 811 04 Bratislava, IČO: 47 233 516 proti žalovanému : W. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. X, XXX XX B., za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcu Občianske združenie slovenských spotrebiteľov AZ, Nám. Josipa Andriča č.1, 900 25 Chorvátsky Grob, o zaplatenie 2.049,44 Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 17C/290/2013-52 zo dňa 28.05.2014 jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok súdu.

Žiaden z účastníkov a ani vedľajší účastník nemajú právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi istinu vo výške 804,77 Eur s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne od 27.02.2011 až do dňa zaplatenia, ktoré bude uhrádzať v splátkach po 20 eur mesačne s tým, že prvú splátku uhradí do 31.07.2014 a nasledujúce vždy do posledného dňa v mesiaci až do úplného vyrovnania, pod následkom straty výhody splátok v prípade omeškania. Súd žalobu žalobcu čo do zvyšku zamietol. Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 3 ods. 1, § 39, § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1, 4k, 5, § 54 ods. 1, 2, § 107 ods. 1, § 457 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 1, § 2 ods. 1 písm. a) až e), § 4 ods. 1,2 písm. a) až i) zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a uviedol, že vykonaným dokazovaním zistil, že žalobca uzavrel dňa 16.12.2009 so žalovaným zmluvu o revolvingovom úvere č. 8300027202 (ďalej len „zmluva“), na základe ktorej poskytol žalovanému úver vo výške 1.493,73 eur, ktorý sa zaviazal žalovaný uhrádzať v 30 mesačných splátkach po 91,28 Eur, celkovo mal zaplatiť 2.738,40 Eur. Ku dňu podania žaloby žalovaný uhradil 688,96 Eur. Zmluvná odmena za poskytnutie revolvingu bola stanovená na sumu 903, 70 Eur, ročná úroková sadzba 68,83 %, RPMN 67,47 %, priemerná RPMN 48,96 Eur. Poslednú splátku žalovaný uhradil 22.11.2010 vo výške 50 eur. Žalobca vyhlásil spoplatnenie úveru listom zo dňa 06.02.2011. Súčasťou zmluvy je bode 8 označenom ako dohoda o poskytnutí služby podľa § 269 ods. 2 ObZ, ktorej predmetom (bod 8.1 tejto zmluvy) je záväzok veriteľa poskytnúť dlžníkovi na jeho žiadosť a po splnení určitých podmienok službu spočívajúcu v možnosti odkladu maximálne 3 akýchkoľvek splátok a dlžník sa zaväzuje veriteľovi zaplatiť odmenu vo výške 147,88 eur za poskytnutie takejto služby.

Prvostupňový súd posúdil zmluvný vzťah medzi účastníkmi ako spotrebiteľský, ktorý sa riadi sa zákonom č. 258 /2001 Z.z. § 4 ods. 2 písm. a-i, kde sú uvedené náležitosti zmluvy o úvere s tým, že v prípade ak zmluva neuvádza RPMN, je takýto spotrebiteľský úver bezúročný a bez poplatkov.

Súd prvého stupňa pri vyhodnocovaní platnosti dohody o úrokoch, ako časti zmluvy o spotrebiteľských úveroch považoval úrok 68,83 % za neprimeraný, odporujúci dobrým mravom. Výška úrokovej sadzby z internetovej stránky NBS bola pri spotrebiteľských úverov v decembri 2009 12,83 %, teda viac ako 5- násobne nižšia ako v spornej zmluve. Prvostupňový súd mal za to, že ide nepochybne o úžernický úrok, ktorý je potrebné považovať za neplatný. Poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove 3Co/151/2013 z 25.09.2013, ktorý konštatoval, že vzhľadom na vyššiu mieru rizika pri poskytovaní úverov nebankovými subjektmi sa dajú akceptovať vyššie úroky, rozhodne nie viac ako 100 % oproti priemeru bank. Na základe uvedeného dospel k záveru, že dohoda o úrokoch v predmetnej úverovej zmluve je neplatná, pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 OZ.

Súd prvého stupňa považoval taktiež za neplatnú dohodu o poskytnutí služby v bode 8.1 odmenu za odklad splátok, na základe ktorej žalovanému žalobca vopred bez splnenia tejto potreby stiahol ako odmenu za odklad splátok sumu 147,88 Eur a to z dôvodu, že išlo o hrubú nerovnováhu práv a povinností účastníkov spornej zmluvy v neprospech spotrebiteľa. Konštatoval, že nie je možné vylúčiť súdnu kontrolu tejto zmluvnej podmienky tým že sa týká ceny pretože spotrebiteľ ma platiť za niečo, čo mu nie je dodané. So súdnej kontroly by bola vylúčená sporná dohoda, ak by bola individuálne dojednaná, k čomu však nedošlo, pretože zmluva o úvere ma jasnú formulárovú dohodu, výška tohto poplatku bola doplnená po podpise žalovaným dňa 14.12.2009, až po schválení revolvingového úveru 16.12.2009 žalobcom, sporný poplatok teda nebol vopred odsúhlasený žalovaným. Súd prvého stupňa teda dospel k záveru, že sporná zmluvná podmienka nebola individuálne dojednaná, spôsobuje nerovnosť zmluvných strán v neprospech žalovaného, preto ju považoval za neplatnú.

Žalovanému bol poskytnutý úver vo výške 1.493,83 Eur, z toho bolo uhradené z jeho strany 688,96 Eur, vzhľadom nato, že súd prvého stupňa považoval dohodu o úrokoch za neplatnú a tým aj celú zmluvu, pretože sa táto neplatnosť vzťahuje na všetky ďalšie dojednania o výške plnenia, v zmysle § 457 OZ sú si účastníci z neplatnej zmluvy povinný vrátiť navzájom každý čo dostal a z tohto dôvodu je žalovaný povinný zaplatiť rozdiel medzi týmito sumami, tj. 804,77 eur, na ktoré ho súd prvého stupňa zaviazal. Z tohto dôvodu súd prvého stupňa vo zvyšku návrh zamietol.

Čo sa týká uplatneného úroku z omeškania od 27. 02. 2011 až do zaplatenia zo strany žalobcu, súd prvého stupňa ho priznal žalobcovi v takej výške ako bolo uplatnené z dôvodu, že dňom zosplatenia úveru 06.02 2011 bol žalovaný povinný zaplatiť žalobcovi plnenie.

Podľa § 160 ods. 2 O.s.p. povolil súd prvého stupňa žalovanému uhradiť priznané plnenie v splátkach po 20 eur mesačne vždy do posledného dňa v mesiaci až do úplného vyrovnania tak, že prvú splátku uhradí do 31.07.2014 pod stratou výhody splátok v prípade omeškania, keď prihladol na jeho sociálne pomery, finančný nedostatok v jeho rodine v súčasnosti, vzhľadom nato, že je žalovaný bez zamestnania a rodina žije len zo zárobku manželky.

O trovách konania rozhodol súd prvého stupňa v zmysle ustanovenia § 142 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O.s.p.). vzhľadom nato, že žalobca mal len čiastočne úspech nižší ako 50 % preto súd vyslovil, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca.

Odvolanie podal proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o povolení splácať istinu 804,77 Eur s prísl. v splátkach, proti rozhodnutiu o zamietnutí návrhu vo zvyšku a rozhodnutiu o náhrade trov konania. Namietal postup konajúceho súdu, ktorý vo veci nerozhodoval na základe príslušnej právnej normy, neúplne zistil skutkový stav a vec nesprávne posúdil po právnej stránke.

Otázky odplaty za úver poskytnutý na základe spotrebiteľskej zmluvy boli v čase uzavretia zmluvného vzťahu medzi účastníkmi výslovne upravené v ust. § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka a § 3 ods. 10 a 11 zákona č. 258/2001Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Uvedené ustanovenia majú právnu povahu lex specialis vo vzťahu k ustanoveniam ako sú dobré mravy a k ustanoveniu, ktoré súd aplikoval na výšku odplaty. Výška odplaty za spotrebiteľské úvery v čase, kedy bola uzavretá aj zmluva o revolvingovom úvere, bola výslovne upravená a regulovaná. Bola stanovená maximálna hranica tejto odplaty ako aj právne následky jej nedodržania. Maximálna výška odplaty za rovnaký spotrebiteľský úver ako bol poskytnutý na základe zmluvy o revolvingovom úvere, bola 77,76 %, z čoho vyplýva, že výška odplaty dohodnutá v predmetnej zmluve neprevyšovala túto maximálnu odplatu. Vzhľadom k vyššie uvedenému žalobca tvrdí, že výška odplaty za úver poskytnutý na základe zmluvy je v súlade s platnou právnou úpravou a závery súdu sú nezákonné. S poukazom na uvedené skutočnosti žalobca má za to, že skutkový stav bol súdom zistený nedostatočne, ktorý bol následne nesprávne aj právne posúdený, a preto žalobca navrhuje, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa, žalobe vyhovel. Alternatívne navrhol rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na nové konanie a rozhodnutie.

Žalovaný vo vyjadrení odvolaniu navrhol, aby odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa. Vedľajší účastník sa k odvolaniu nevyjadril.

Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 10 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 212 Občianskeho súdneho poriadku, bez nariadenia pojednávania s nariadením termínu verejného vyhlásenia rozhodnutia v súlade s ust. § 156 ods. 3 v spojení s ust. § 214 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ktorý termín bol oznámený na úradnej tabuli súdu dňa 30.10.2014 a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Vychádzajúc z obsahu podaného odvolania (§ 41 ods. 2 O.s.p.) posúdil odvolací súd odvolanie žalobcu ako podané proti I. výroku v časti, ktorým súd žalovaným povolil splátky dlžnej sumy, proti II. výroku, ktorým súd žalobu čo do zvyšku zamietol a proti súvisiacemu III. výroku o trovách konania. Výrok I. rozsudku čo do priznanej výšky žalovanej sumy odvolaním napadnutý nebol, a preto v tejto časti rozhodnutie súdu prvého stupňa nadobudlo právoplatnosť a nebolo oprávnením ani povinnosťou odvolacieho súdu v tomto výroku rozhodnutie súdu prvého stupňa preskúmať.

Odvolací súd sa stotožňuje s presvedčivými a správnymi závermi rozhodnutia súdu prvého stupňa, na ktoré v celom rozsahu poukazuje (§ 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku).

Z obsahu spisov nepochybne vyplýva, že účastníci konania uzavreli dňa 16.12.2009 Zmluvu o revolvingovom úvere č. 8300027200, na základe ktorej poskytol žalovanému úver vo výške 1.493,73 eur, ktorý sa zaviazal žalovaný uhrádzať v 30 mesačných splátkach po 91,28 Eur, celkovo mal zaplatiť 2.738, 40 Eur. Ročná úroková sadzba úveru bola v tejto zmluve určená rozsahom 68,83 %.

Podľa ust. § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon alebo osobitné predpisy na ochranu spotrebiteľa priznávajú, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Podľa ust. § 53 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka").

Podľa ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Odvolaací súd v súvislosti s odvolacími námietkami žalobcu predovšetkým zdôrazňuje tú skutočnosť, že úroky za poskytovanie peňažných prostriedkov podliehajú súdnej kontrole vo svetle princípu dobrých mravov (§ 39 Občianskeho zákonníka). Doterajšia judikatúra súdov nespochybnila, že neprímerané úroky sú v rozpore s pravidlami správania sa, ktoré sú v spoločnosti v prevažnej miere uznávané a predstavujú základný hodnotový poriadok. Cena plnenia tak teda nie je vyňatá zo súdnej kontroly, pokiaľ ide o rozsah jej primeranosti a ani kontroly podľa generálnej klauzuly (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Výška zmluvných úrokov, pokiaľ tieto úroky prevýšia priemer úrokov na trhu pri porovnateľnom úvere o viac ako 100 % je neprijateľná a odporuje dobrým mravom. Prevýšenie úrokov o 100 % oproti priemeru úrokov za úvery poskytované bankami je netolerovateľné za žiadnych okolností a preto správne postupoval súd prvého stupňa, ak nepriznal žalobcovi žiadané úroky predstavujúce viac ako 100 % oproti priemeru úrokov na trhu pri porovnateľnom úvere (v tom čase 12,56 % ročne). V tejto súvislosti odvolací súd zároveň zdôrazňuje, že pokiaľ sú úroky neplatné v celom rozsahu, nemožno ich ďalej ani moderovať, a preto súd prvého stupňa nesprávne postupoval, ak považoval dohodu o výške úrokov nad 12,56 % ročne za absolútne neplatnú. Správne mal ustáliť, že úroky sú neplatné v celom rozsahu. Táto okolnosť totiž spôsobuje značnú nerovnováhu v postavení účastníkov v neprospech spotrebiteľa v zmysle § 53 ods. 1, 5 Občianskeho zákonníka a za týchto okolností je potrebné hodnotiť dohodu o výške úrokov ako absolútne neplatnú.

Odvolaací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa, ktorý považoval dohodu o poskytnutí služby v bode 8.1 zmluvy odmenu za odklad splátok, za neplatnú, z dôvodu že išlo o neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá nebola individuálne dojednaná a spôsobovala nerovnosť zmluvných strán v neprospech žalovaného.

Cela konštrukcia služby odkladu splátok a odplaty za ňu ako je uvedená v čl. 8 zmluvy je neprijateľná, výrazné zhoršujúca postavenie dlžníka ako spotrebiteľa a preto ako neprijateľná v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatná. Tento záver zodpovedá skutočnosti, že podľa dojednania si žalobca odplatu vyúčtováva v čase uzavretia zmluvy, bez ohľadu nato, či odporca bude mať o takú „službu“ záujem alebo nie a odmena ako taká je neprímerane vysoká. Žalobca nemal právo na takúto odplatu a preto aj neoprávnené takúto svoju neexistujúcu pohľadávku započítal na pohľadávku žalovaného.

Vzhľadom na priemerný mesačný príjem žalovaného a jeho manželky vo výške 600-700 eur a na skutočnosť, že bývajú v prenajatom byte a ich náklady na bývanie sú cca 520 eur (400 Eur nájomné a 120 Eur inkasné poplatky) ako aj vzhľadom na výdavky na ich zdravotne postihnutú dcéru považuje odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa o povolení splácať dlžnú sumu v splátkach za správne a výšku splátok za primeranú. Vzhľadom na správne vyhodnotenú sociálnu situáciu v rodine súdom prvého stupňa podľa § 160 ods. 2 O.s.p. odvolací súd v tejto časti napadnutého výroku rozsudku súdu prvého stupňa pochybenie nezistil už aj s poukazom na skutočnosť, že napriek odvolaniu žalobca bližšie svoje výhrady k tejto časti rozsudku nešpecifikoval.

Preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v časti výroku o povolení splácať žalovanú sumu v splátkach, vo výroku o zamietnutí návrhu vo zvyšku a súvisiacom výroku o náhrade trov konania potvrdil ako vecne správny v súlade s ustanovením § 219 ods. 1 a 2 O.s.p..

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 142 ods. 1 O. s. p. v spojení s ust. § 224 ods. 1 O. s. p.. Žalobca vzhľadom na výsledok odvolacieho konania nemá právo na náhradu trov konania a žalovanej ani vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovanej v tomto štádiu konania trovy nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.